
บทที่ 1

วงศ์ปັນธุ์แห่งกัญชา

กัญชา (Cannabis, Marijuana) เป็นพืชให้ดอกชนิดหนึ่งในวงศ์ Cannabidaceae (ตระกูล Cannabaceae) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Cannabis sativa L. subsp. indica กัญชามีต้นกำเนิดอยู่ในแถบเอเชียกลาง และกระจายการปลูกอยู่ในหลายๆ ส่วนของโลก มีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น Cannabis, Marijuana, Ganja หรือบางครั้งก็เรียกว่า Indian Hemp

นอกจากนี้ ยังมีคำในภาษาของวัยรุ่น ที่เป็นศัพท์แสลงซึ่งมีความหมายถึงกัญชาก็หลายคำ เช่น เนื้อ ปูน ขนม เขียว สมุนไพร พืชสวรรค์

ภาพวาดแสดงลักษณะต้นกัญชาเพศผู้และเพศเมีย

ช่อดอกเพศผู้

ลักษณะทั่วไป

กัญชาเป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้า โดยเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ เมื่อโตเต็มที่จะมีลำต้นสูงประมาณ 2-4 ฟุต ลักษณะใบมนแต่แยกเป็นแฉกลึกเข้าไปทางก้านประมาณ 5-8 แฉก ลักษณะคล้ายใบมันสำปะหลัง ขอบใบทุกใบจะมีรอยหยักอยู่เป็นระยะๆ ออกดอกเป็นช่อเล็กๆ ตามง่ามของกิ่งและก้าน ดอกสีเขียว ช่อดอกเพศผู้และช่อดอกเพศเมียแยกอยู่ต่างต้นกัน (Dioecious plant) ใบและช่อดอกเพศเมียที่แห้งใช้สูบทำให้อูริกมีนเมา เปลือกลำต้นใช้ทำเชือกป่านและทอผ้า

ช่อดอกเพศเมีย

ต้นกัญชาถูกจัดเป็นพืชในหมวดสารเสพติด โดยส่วนของกัญชาที่นำมาใช้เป็นยาเสพติดก็คือ บริเวณใบ ยอดช่อดอก และกิ่งก้านที่นำมาตากแดดจนแห้งแล้วบดให้ละเอียด จากนั้นก็นำมาใส่ในบ้องกัญชา หรือนำมามวนผสมในบุหรี่เพื่อใช้ในการเสพ

นอกจากนี้ กัญชายังถูกนำมาเป็นเครื่องปรุงแต่งรสในอาหารบางชนิด โดยเฉพาะอาหารประเภทต้ม แกง หรือน้ำซุ๊ป กล่าวกันว่าเมื่อใส่ใบกัญชาลงไปในการปรุงแล้ว จะทำให้ได้น้ำซุ๊ปที่มีรสชาติกลมกล่อมและอร่อยยิ่งขึ้นนั่นเอง

กัญชาสายพันธุ์ต่างๆ

กัญชาสายพันธุ์หลัก

หากนับกันจริงๆ แล้วจะพบว่า กัญชาทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่มีการปลูกขึ้นมีมากถึงกว่า 14,000 สายพันธุ์ แต่กัญชาที่มีอยู่เดิมตามธรรมชาตินั้น มีอยู่ 3 สายพันธุ์หลักๆ ได้แก่

1. Sativa (*Cannabis Sativa* L.)

ถิ่นกำเนิด

มีแหล่งกำเนิดในภูมิภาคประเทศเขตร้อนชื้น บริเวณใกล้เส้นศูนย์สูตร ตั้งแต่ 30 องศาเหนือ ถึง 30 องศาใต้ ในแถบอเมริกาใต้ที่มีอุณหภูมิร้อนชื้น เช่น โคลอมเบีย เม็กซิโก รวมถึงประเทศไทย โดยพบในแถบลุ่มแม่น้ำสงคราม บริเวณจังหวัดอุดรธานี หนองคาย สกลนคร และนครพนม

ลักษณะเด่น

มีกิ่งก้านที่แผ่ขยาย ใบเรียวยาวสีเขียวและมีจำนวนมาก ลำต้นมีลักษณะสูงใหญ่ ดอกมีการเว้นระยะห่างกันพอสมควร เนื่องจากมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศร้อนชื้น เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดเชื้อรา

การใช้ประโยชน์

เป็นสายพันธุ์ที่นิยมใช้เมล็ดมาสกัดเป็นน้ำมันได้ดี เส้นใยมีความยืดหยุ่น แข็งแรง และทนทานสูง เป็นวัตถุดิบในการผลิตเสื้อผ้าและทำเยื่อกระดาษ

กัญชาสายพันธุ์ *Sativa*

2. Indica (Cannabis Indica Lam.)

ถิ่นกำเนิด

มีแหล่งกำเนิดในภูมิภาคประเทศที่หนาวเย็น ห่างจากเส้นศูนย์สูตรออกไปบริเวณ 30-50 องศาเหนือ และ 30-50 องศาใต้ บริเวณแถบเอเชียกลาง สายพันธุ์นี้จึงปลูกได้ดีในพื้นที่ที่มีอากาศเย็น เช่น เทือกเขาฮินดูกูช ในอัฟกานิสถาน

ลักษณะเด่น

ลำต้นข้อมเตี้ย มีลักษณะเป็นพุ่ม ใบมีขนาดกว้างและสีเขียวเข้ม มีจำนวนแฉกน้อยกว่า Sativa ดอกติดกันเป็นช่อ เนื่องจากมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศที่หนาวเย็นและแห้ง

การใช้ประโยชน์

ใช้ดอกมาสกัดเป็นน้ำมัน ทางการแพทย์นำมาใช้กับผู้ป่วยที่มีอาการเครียด เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย

กัญชาสายพันธุ์ *Indica*

3. Ruderalis (Cannabis Ruderalis Janisch.)

ถิ่นกำเนิด

มีถิ่นกำเนิดอยู่ในภูมิภาคประเทศที่หนาวเย็นและมีแสงสว่างเกือบตลอดทั้งวันในทุกฤดู อยู่ใกล้ขั้วโลกบริเวณ 50 องศาเหนือขึ้นไป และ 50 องศาใต้ลงมา สามารถปลูกได้ดีในป่าบริเวณภาคกลางของรัสเซีย

ลักษณะเด่น

มีลำต้นที่เล็กและเตี้ย ใบมีทั้งขนาดเล็กและกว้างผสมกัน สามารถออกดอกได้เร็ว เนื่องจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศหนาวเย็นและมีแสงแดดตลอดเวลาเกือบทั้งวัน

การใช้ประโยชน์

ใช้ดอกมาสกัดเป็นน้ำมันได้

8 ข้อแตกต่างระหว่าง Sativa กับ Indica

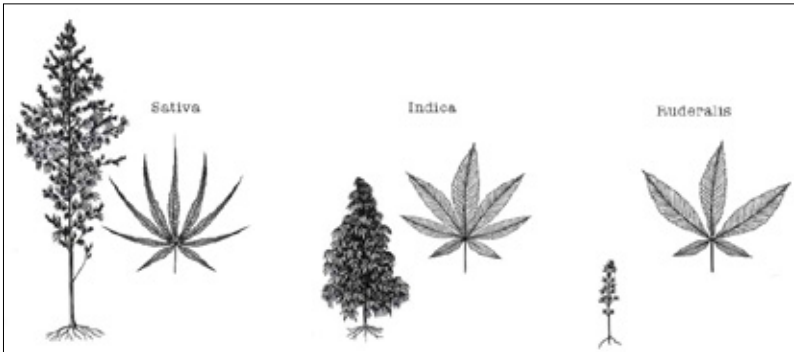
พืชตระกูล Cannabis (กัญชา) สายพันธุ์ที่เป็นที่นิยมมากที่สุดได้แก่ Sativa และ Indica ส่วน Ruderalis ไม่ค่อยได้รับความนิยมเพราะว่า THC เปอร์เซ็นต์ นั้นมีน้อยมาก แม้ว่าจะให้ผลผลิตเร็วที่สุดก็ตาม

หัวข้อ	สายพันธุ์ Sativa 	สายพันธุ์ Indica
1. แหล่งกำเนิด	มีต้นกำเนิดมาจากประเทศแถบเส้นศูนย์สูตร เช่น ไทย เม็กซิโก โคลัมเบีย บางประเทศในแถบแอฟริกาใต้	มีต้นกำเนิดมาจากแถบ เอเชีย-กลาง เช่น อัฟกานิสถาน ปากีสถาน โมร็อกโก
2. ลำต้น	ลำต้นสูง ช่วงโตเต็มวัยอยู่ที่ 150-250 ซม. ช่องว่างระหว่างกิ่งจะกว้าง ลักษณะคล้ายต้นคริสต์มาส	ลำต้นไม่สูงมาก ในช่วงโตเต็มวัยอยู่ที่ 100-150 ซม. ช่วงห่างระหว่างกิ่งจะสั้น มีลักษณะเป็นพุ่ม
3. ใบ	ใบแคบเรียวยาว ไม่ใหญ่มาก	ใบกว้างและใหญ่
4. ดอก	ดอกยาว ไม่แน่น	ดอกหนาแน่น มีน้ำหนักรมากกว่า
5. ช่วงเวลาของการทำดอก (Flowering)*	มีช่วง Flower อยู่ที่ 8-14 สัปดาห์	มีช่วง Flower อยู่ที่ 6-10 สัปดาห์
6. กลิ่น	กลิ่นผลไม้ กลิ่นเปรี้ยว หวาน กลิ่นดิน (ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์)	กลิ่นค่อนข้างแรง มีกลิ่นฉุน กลิ่น Skunk (ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์)
7. สารประกอบ	มีสาร THC สูง	มี CBD สูง

หัวข้อ	สายพันธุ์ Sativa 	สายพันธุ์ Indica
8. การออกฤทธิ์	ให้ความรู้สึกตื่นตัว สดชื่น กระตุ้นให้เกิดความคิด ลดอาการคลื่นไส้ อาเจียน กระตุ้นความรู้สึกลอยๆ อาหาร เหมาะสำหรับใช้เวลากลางวัน	ช่วยคลายกล้ามเนื้อ ผ่อนคลาย ลดความตึงเครียด ใช้รักษาโรคนอนไม่หลับ ปวดกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อหดเกร็ง โรคเครียด ไมเกรน เหมาะสำหรับการพักผ่อน

*พืชตระกูล *Cannabis* จะมีลักษณะการเติบโตใน 3 ช่วงวัยได้แก่

1. ช่วง *Germinate* คือ ช่วงที่เริ่มตั้งแต่มีรากขาๆ งอกออกจากเมล็ด
2. ช่วง *Veg* คือ ต้นที่งอกจากเมล็ดเริ่มโผล่พ้นมาจากดิน หรือเรียกว่า ช่วงทำใบ
3. ช่วง *Flower* คือ ช่วงที่เริ่มต้นตั้งแต่ออกดอกไปจนถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยว

เปรียบเทียบลักษณะของต้นกัญชาแต่ละสายพันธุ์

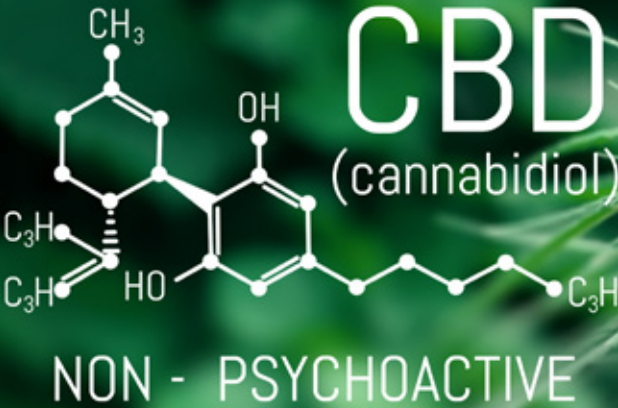
กัญชาสายพันธุ์ CBD

กัญชาสายพันธุ์ CBD เป็นชื่อเรียกกัญชาสายพันธุ์ต่างๆ ที่มีการปลูกในต่างประเทศ และเป็นสายพันธุ์ที่นิยมใช้ในทางการแพทย์ เนื่องจากมีสาร CBD (Cannabidiol - แคนนาบิไดออล) ในปริมาณสูง อันเป็นที่มาของชื่อที่เรียกสายพันธุ์กัญชาเหล่านี้ว่า ‘สายพันธุ์ CBD’

โดยทั่วไปแล้ว ในกัญชาจะมีสารที่สำคัญอยู่ 2 ชนิด คือ สาร CBD ซึ่งเป็นสารที่มีประโยชน์ทางการแพทย์ และสาร THC (Tetrahydrocannabinol - เตตราไฮโดรแคนนาบินอล) ที่แม้จะมีประโยชน์แต่ก็มีฤทธิ์ทำให้มึนเมา อันเป็นอาการที่ไม่พึงประสงค์นั่นเอง

สาเหตุที่ทางการแพทย์นิยมนำกัญชาสายพันธุ์ CBD มาใช้รักษาผู้ป่วย เพราะกัญชาสายพันธุ์นี้มีปริมาณสาร CBD สูง และมีปริมาณสาร THC ต่ำ ในขณะที่กัญชาสายพันธุ์อื่นๆ โดยทั่วไปมักมีสาร CBD ต่ำ แต่มีปริมาณสาร THC สูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยคือ ทำให้รู้สึกเคลิบเคลิ้มและอาจ ‘เมายา’ ได้

(ข้อมูลเกี่ยวกับสารทั้งสองชนิดนี้ จะขอกล่าวถึงโดยละเอียด
อีกครั้งในบทต่อไป)

สารแคนนาบิไดออล (Cannabidiol - CBD) ในกัญชามีประโยชน์ทางการแพทย์

กัญชาสายพันธุ์ CBD ที่น่าสนใจ และนิยมนำมาใช้ทางการแพทย์ มี 5 ชนิด ได้แก่

1. Cannatonic (แคนนาโทนิค)

เป็นลูกผสมข้ามสายพันธุ์ระหว่าง Reina Madre และ NYC Diesel เป็นสายพันธุ์ที่ได้รับรางวัลในแง่ที่มี CBD สูง โดยมีปริมาณ CBD และ THC อยู่ในอัตราส่วน 1:1 ซึ่งหาได้ยากมาก เพราะโดยทั่วไปแล้ว ในพืชกัญชามักมีค่า THC สูงกว่า CBD ขณะที่โอกาสที่จะได้อัตราส่วน 1:1 เช่นนี้มีเพียงครั้งต่อครั้งเท่านั้นเอง Cannatonic จึงเป็นสายพันธุ์ที่เหมาะสมอย่างมากในการนำไปทำเป็นยาเพื่อรักษาผู้ป่วย

กัญชาสายพันธุ์ Cannatonic เหมาะสำหรับนำมาทำยารักษาโรค

2. CBD Therapy (ซีบีดี เทอราพี)

เป็นสายพันธุ์ที่ถูกปรับแต่งขึ้นเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์โดยเฉพาะ โดยกัญชาสายพันธุ์นี้มีปริมาณ CBD สูงถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ปริมาณ THC มีอยู่เพียง 0.5 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น จึงทำให้ผู้ใช้กัญชาแทบไม่ได้รับผลข้างเคียงจากฤทธิ์ของ THC เลย กัญชาสายพันธุ์นี้จึงสามารถนำมาทำเป็นน้ำมันกัญชาคุณภาพดีได้ และเหมาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ป่วยที่ต้องการใช้ยาจากกัญชา แต่ไม่ต้องการให้เกิดอาการมินเมา และไม่เกิดผลกระทบท่อการทำงานกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันด้วย

กัญชาสายพันธุ์ **CBD Therapy** เหมาะสำหรับนำมาทำน้ำมันกัญชาคุณภาพดี

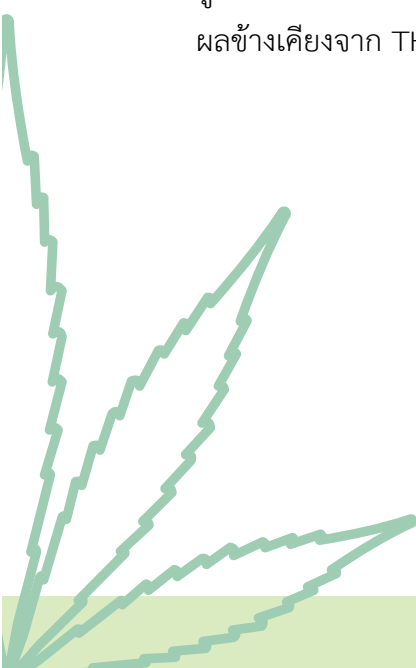

3. Candida (CD-1) (แคนดิดา)

เป็นสายพันธุ์ที่เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์ AC/DC กับ Harlequin ซึ่งทำให้กัญชาสายพันธุ์นี้มีปริมาณ CBD ที่สูงถึง 11-20 เปอร์เซ็นต์ และมีปริมาณ THC เพียง 0.5 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น นับเป็นสายพันธุ์ที่มี CBD สูงที่สุดและ THC ต่ำที่สุดในสายพันธุ์กัญชาทางการแพทย์ที่มีอยู่ในตลาดปัจจุบัน

4. Juanita La Lagrimosa (ฮวนนิตา ลา ลากริมอซา)

เป็นพันธุ์ลูกครึ่งระหว่างสายพันธุ์ Reina Madre และสายพันธุ์ Mexico/Afgana โดยมีปริมาณ CBD อยู่ที่ 7-8 เปอร์เซ็นต์ และมีปริมาณ THC อยู่ประมาณ 6-7 เปอร์เซ็นต์ เป็นสายพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับการนำมาสกัดทำน้ำมัน ด้วยอัตราส่วน THC และ CBD แบบ 1:1 น้ำมันที่สกัดได้จากกัญชาสายพันธุ์นี้เหมาะกับผู้ป่วยที่ต้องการทั้ง THC และ CBD ในการรักษาโดยไม่ต้องการผลข้างเคียงจาก THC

5. OG Kush CBD (ไอจี Kush ซีทีบี)

เป็นสายพันธุ์ที่ถูกผสมกันระหว่าง OG Kush และ pureCBD มีอัตราส่วน THC กับ CBD อยู่ที่ 1:1 โดยมีปริมาณ THC และ CBD สูงถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ด้วยปริมาณ CBD ที่สูงนี้เอง จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกัญชาสายพันธุ์นี้สามารถนำมาใช้บรรเทาอาการปวด ลดความตึงเครียดและวิตกกังวลลงได้ ทั้งยังช่วยให้นอนหลับสบายอีกด้วย

กัญชาสายพันธุ์ OG Kush CBD
เหมาะสำหรับใช้บรรเทาอาการปวด

กัญชาสายพันธุ์ไทย

สำหรับประเทศไทยนั้น ก่อนหน้านี้เรามีกัญชาสายพันธุ์ดั้งเดิมที่ได้รับการยกย่องจากต่างประเทศว่าเป็นสายพันธุ์ที่ดีมากคือถึงขั้นติดอันดับ 1 ใน 5 ของสายพันธุ์ที่ดีที่สุดในโลกเลยทีเดียว นั่นคือ กัญชาสายพันธุ์ ‘หางกระรอก’ (Thai Stick) โดยพบว่ากัญชาไทยสายพันธุ์นี้มีปริมาณสารสำคัญอย่าง Tetrahydrocannabinol (THC) ซึ่งมีสรรพคุณทางยาสูงกว่าสายพันธุ์อื่นๆ เนื่องจากภูมิอากาศ ความชื้นสัมพัทธ์ รวมทั้งอุณหภูมิและสภาพแสงแดดที่มีในบ้านเรา ล้วนเป็นปัจจัยที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพของกัญชาแทบทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหลายทศวรรษที่ผ่านมา ฐานะของกัญชาในประเทศไทยเรานั้นถูกจัดให้อยู่ในหมวดสารเสพติดประเภทที่ 5 ทำให้การพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกัญชาถูกจำกัดและไม่อาจทำได้โดยเสรี เป็นผลให้การดำเนินการเพื่อพัฒนาสายพันธุ์กัญชา ตลอดจนการศึกษาวิจัยเพื่อนำสารที่มีประโยชน์ในกัญชามาใช้ต้องหยุดชะงักลง ในขณะที่หลายๆ ประเทศ (โดยเฉพาะประเทศที่ยอมรับให้กัญชาเป็นพืชที่ปลูกได้อย่างถูกกฎหมายภายใต้การควบคุมของรัฐ) ได้นำกัญชาสายพันธุ์ไทยไปพัฒนา จนกระทั่งได้กัญชาสายพันธุ์ใหม่ที่มีคุณภาพดีกว่ากัญชาสายพันธุ์ดั้งเดิมของไทยไปเสียแล้ว

‘หางกระรอก’ (Thai Stick) กัญชาไทยสายพันธุ์ระดับโลก

ความสับสนระหว่าง ‘กัญชง’ กับ ‘กัญชา’

กัญชง (Hemp) พืชในสกุลกัญชา (Cannabis)

กัญชง (Hemp) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Cannabis sativa* L. subsp. *Sativa*

กัญชา (Cannabis) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Cannabis sativa* L. subsp. *indica* (Lam.) E. Small & Cronquist

ทั้ง กัญชง และ กัญชา เป็นพืชสายพันธุ์เดียวกัน เพียงแต่ต่างสายพันธุ์ย่อย ด้วยลักษณะทางพฤกษศาสตร์ที่คล้ายคลึงกัน ถ้าดูเผินๆ อาจจะทำให้สับสนได้ แต่หากพิจารณาให้ละเอียด จะพบความแตกต่างของพืชทั้งสองชนิดนี้อย่างเห็นได้ชัด ดังตาราง

ลักษณะทั่วไป	ข้อเปรียบเทียบ	
	กัญชง	กัญชา
1. ลักษณะลำต้น	ลำต้นสูง (เกิน 2 เมตร) และแข็งแรง	ลำต้นเตี้ย (ไม่ถึง 2 เมตร)
2. ลักษณะกิ่ง	กิ่งก้านน้อย แตกกิ่งไปในทิศทางเดียวกัน	แตกกิ่งก้านมาก แตกกิ่งแบบสลับ
3. ลักษณะข้อปล้อง	ข้อปล้องยาว	ข้อปล้องสั้น
4. ลักษณะการเรียงตัวของใบ	ใบยาว เรียว เรียงตัวห่าง	ใบกว้าง สั้น ใบเรียงตัวชิดกัน
5. สีของใบ	สีเขียวอมเหลือง	สีเขียวถึงเขียวจัด
6. จำนวนแฉกของใบ	มีแฉกมาก (7-11 แฉก)	มีแฉกน้อย (5-7 แฉก)
7. ลักษณะเปลือก	เปลือกเหนียว ลอกง่าย	เปลือกไม่เหนียว ลอกยาก
8. ลักษณะเมล็ด	ขนาดใหญ่ ผิวเมล็ดหยาบ เป็นลาย	ขนาดเล็ก ผิวเมล็ดมีความมันวาว
9. ปริมาณเส้นใย	เส้นใยาว คุณภาพสูง	เส้นใสั้นกว่า คุณภาพต่ำกว่า
10. ปริมาณสาร THC	น้อยกว่า 0.3 หรือไม่เกิน 1 เปอร์เซ็นต์	ประมาณ 1-10 เปอร์เซ็นต์